

Warszawa, dn. 13 stycznia 2009 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

*ul. Śniadeckich 10, 00-656 Warszawa
tel.: 022 696 55 44, fax: 022 629 60 79*

ZBIA/500/ 8-1 /2009/EK

**Pani
Katarzyna Hall
Minister Edukacji Narodowej**

Wielce Szanowna Pani Minister,

W związku z sygnałami, jakie docierają do mnie ze środowisk medycznych zwracam się do Pani Minister w sprawie szczepień ochronnych dzieci.

Należą one do najskuteczniejszych metod zwalczania chorób zakaźnych. Dane Światowej Organizacji Zdrowia wskazują, że utrzymanie w kraju wysokiego wskaźnika dzieci zaszczypanych, warunkuje skuteczność zapobiegania chorobom w populacji.

Z budżetu państwa przeznaczane są znaczne środki na finansowanie prowadzenia Programu Szczepień Obowiązkowych. Podejmowane są działania zmierzające do uzupełnienia kalendarza obowiązkowych szczepień o dwa dodatkowe – przeciwko pneumokokom i ospie wietrznej. Preparaty stosowane do uodpornienia dzieci są bezpieczne – posiadają rejestrację oraz dopuszczenie do stosowania, wymagane przez prawo farmaceutyczne. Warunkiem pełnego wykorzystania potencjału prozdrowotnego, jakim jest akcja szczepień ochronnych, jest jego akceptacja.

Pomimo gwarancji państwa w sprawie skuteczności, bezpieczeństwa oraz bezpłatności większości stosowanych w Polsce szczepień, nadal upowszechniane są opinie podające w wątpliwość ich bezpieczeństwo – propagowane są informacje o tym, że szczepienia nie są bezpieczne dla zdrowia dziecka i mogą w odległym czasie wywoływać poważne schorzenia, w tym schorzenia neurologiczne.

Tylko rodzic akceptujący szczepienia będzie przestrzegał ich terminów, zgłosi lekarzowi swoje uwagi, będzie wnikliwie obserwował reakcje poszczepienne u swojego dziecka - będzie osobą współpracującą, w stosunku do której nie będzie potrzebne stosowanie sankcji.

Uczestnicy konferencji nt. szczepień, zorganizowanej przez Komisję Zdrowia Senatu RP w dniu 6 stycznia 2009 r., w tym autorytety medyczne, zwracali uwagę na potrzebę prowadzenia powszechnej akcji edukacyjnej dotyczącej wartości, celowości oraz bezpieczeństwa szczepień ochronnych w stosunku do rodziców a także do uczniów.

Zwracam się do Pani Minister z prośbą o podjęcie działań, mających na celu kształtowanie wśród uczniów i ich rodziców postaw odpowiedzialności za swoje zdrowie, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki szczepień ochronnych.

Analiza zapisów obowiązującej podstawy programowej wskazuje, że elementy dotyczące edukacji zdrowotnej zawarte zostały głównie w treściach przedmiotowych wychowania fizycznego i biologii. Należy rozważyć, czy sposób i zakres ich usytuowania jest wystarczający do tego, by skutecznie upowszechniać wiedzę na temat szczepień.

Cennym uzupełnieniem edukacji uczniów, byłoby organizowanie zajęć tematycznych dla rodziców. Szkoła jest miejscem, w którym najpełniej jest możliwe kształcenie umiejętności krytycznego odnoszenia się do źródeł informacji, a przez to podnoszenie świadomości rodziców. Prowadzone w szkole, przez lekarza lub pielęgniarkę zajęcia nt. szczepień, dla rodziców mogą stać się okazją do poznania wieloaspektowości zagadnienia i wyjaśnić niepokoje wynikające z braku dostatecznej wiedzy.

Mając na względzie dobro dzieci i konieczność zapewnienia im zdrowotnego bezpieczeństwa, oraz potrzebę kształtowania postaw prozdrowotnych warunkujących umiejętności dbania o zdrowie, na mocy do art.10 a ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.) zwracam się z prośbą o podjęcie działań edukacyjnych w stosunku do dzieci i ich rodziców dotyczących szczepień ochronnych.

Wojciech Wójcik
Marek Lichalski

**MINISTERSTWO
EDUKACJI NARODOWEJ**
PODSEKRETARZ STANU
Zbigniew Włodkowski

Warszawa, dnia 2009-01-

DZSE-TSZ-049-5/09

Pan

Marek Michałak

Rzecznik Praw Dziecka

Szanowny Panie Ministrze

odpowiadając na pismo ZBIA/500/8-1/2009/EK w sprawie szczepień ochronnych uprzejmie informuję, że w ramach systemu oświaty podejmowane są działania ukierunkowane na kształtowanie i rozwijanie postaw prozdrowotnych dzieci i młodzieży. Odpowiednie treści uwzględnione są w obowiązującej podstawie programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego (Dz. U. z 2002 r. Nr 51, poz. 458 z późn. zm.) i w nowej podstawie programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (zwanej dalej podstawą), która zacznie obowiązywać w klasach I szkół podstawowych oraz w klasach I gimnazjum od roku szkolnego 2009/2010. W podstawie szczególny nacisk położony jest na edukację zdrowotną, której celem jest kształtowanie wśród uczniów i ich rodziców postaw odpowiedzialności za swoje zdrowie ze szczególnym uwzględnieniem problematyki szczepień ochronnych.

Na **etapie wychowania przedszkolnego** u dziecka kształtuje się postawę dbałości o własne zdrowie. Dziecko jest przygotowywane do kontaktów z lekarzem oraz osvajane z obowiązkiem regularnej kontroli zdrowia.

Ze względu na dobro dzieci w treściach nauczania zaplanowano kształtowanie świadomości zdrowotnej dziecka oraz nawyków dbania o własne zdrowie w codziennych sytuacjach w przedszkolu i w domu, co odbywa się w ścisłej współpracy z rodzicami.

Na **I etapie edukacyjnym** dotyczącym kształcenia zintegrowanego, jednym z najważniejszych zadań szkoły jest kształtowanie postawy ucznia sprzyjającej zdrowiu.

Pośród ogólnych celów kształcenia i wychowania należy wymienić kształtowanie u uczniów nawyku dbałości o zdrowie własne i innych ludzi oraz umiejętności tworzenia środowiska sprzyjającego zdrowiu.

Doceniając rolę edukacji zdrowotnej, treści z tego zakresu umieszczono w wielu obszarach kształcenia, np. w obszarze wychowania fizycznego, edukacji przyrodniczej i edukacji społecznej.

Uczniowie klas I-III będą rozumieli konieczność oraz będą mieli nawyk dbania o zdrowie swoje i innych, w tym również zostaną przygotowani do poddawania się szczepieniom ochronnym.

Na **II etapie edukacyjnym** dla uczniów klas IV – VI w zakresie nauczania przedmiotu Przyroda, przewidziano kontynuację edukacji zdrowotnej i uszczegółowienie treści nauczania kształtującej postawę odpowiedzialności za zdrowie m.in. w ramach wychowania fizycznego.

Na **III etapie edukacyjnym** ważnym zadaniem szkoły jest także edukacja zdrowotna, której celem jest rozwijanie u uczniów postawy dbałości o zdrowie własne i innych ludzi oraz umiejętności tworzenia środowiska sprzyjającego zdrowiu.

Do kształtowania postawy odpowiedzialności za zdrowie przyczyniają się także treści programowe występujące w nauczaniu języków obcych, np. Języka angielskiego, które bezpośrednio dotyczą zdrowia (np. samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie, higieniczny tryb życia, niepełnosprawni, uzależnienia, ochrona zdrowia) oraz w ramach innych przedmiotów np. biologii i wychowania do życia w rodzinie.

Podstawa programowa przewiduje także konieczność współpracy rodziców w ugruntowywaniu zachowań bezpiecznych dla zdrowia ich dzieci. Tym samym przewiduje się większy wpływ na postawę odpowiedzialności rodziców za przygotowanie dziecka do dbania o zdrowie przez całe życie, w tym również do stosowania świadomej profilaktyki, ze szczególnym uwzględnieniem szczepień ochronnych.

Treści zawarte w podstawie programowej znajdują uszczegółowienie i skonkretyzowanie w programach nauczania oraz realizowanych przez szkoły programach wychowawczych i szkolnych programach profilaktyki.

Odpowiednie zagadnienia są uwzględniane także w programach doskonalenia nauczycieli oraz wszelkich działaniach podejmowanych na rzecz podnoszenia wiedzy i umiejętności kadry pedagogicznej.

Ponadto w ramach systemu oświaty od 1992 roku funkcjonuje Sieć Szkół Promujących Zdrowie. Krajowa Sieć Szkół Promujących Zdrowie wypracowuje przykłady dobrej praktyki, które są przydatne dla wszystkich innych szkół, w zakresie edukacji zdrowotnej, tworzenia środowiska przyjaznego i wspierającego zdrowie oraz współpracy szkoły z rodzicami i środowiskiem lokalnym w realizacji zadań profilaktyczno-wychowawczych.

Z poważaniem
PODSEKRETARZ STANU
Zbigniew Włodkewski